

Alternatif Aile Arayışları ve Üremenin Biyoteknolojik İnşası

Mücahit Gültekin*

Özet: Aile kuruluşu, yapısı ve işlevleri açısından çeşitli farklılıklar gösterse de evrensel bir kurum olarak görülmekte, toplumun temeli olarak kabul edilmektedir. Buna rağmen aile kurumu tarih boyunca çeşitli gerekçelerle eleştiriye de maruz kalmış, bazı filozoflar ve siyasetçiler tarafından sakıncalı bir kurum olarak görülmüştür. Son zamanlarda bu eleştirilerin daha fazla arttığını söylemek mümkündür. Aile özellikle "ataerkil" ve "heteronormatif" bir kurum olması sebebiyle sorgulanmakta; geleneksel aileye alternatif aile arayışları sürmektedir. Genetik mühendisliği ve biyoteknoloji alanındaki gelişmeler bu arayışların hızlanmasını sağlamış, alternatif aile modellerinin gerçeklik kazanma ihtimalini güçlendirmiştir. Bu gelişmelerin bir sonucu olarak aile kurumu bir dönüşüme uğramakta; "anne", "baba", "doğum", "çocuk" gibi aile kurumunu oluşturan en temel kavramların anlamları yeniden tartışmaya açılmaktadır. Bu makalede biyoteknoloji ve yardımcı üreme teknikleri hakkında bilgi verilmekte; bu alanlardaki gelişmelerin aile kurumunda nasıl bir dönüşüme yol açabileceği ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, biyoteknoloji, yardımcı üreme teknikleri, tüp bebek, taşıyıcı annelik, yapay rahim.

The Pursuit of Alternative Family Forms and the Biotechnological Development of Reproduction

Abstract: Although the family institution varies according to its structure and functions, it is considered a universal phenomenon and the basis of society. However, it has been subject to much criticism in history and treated as an undesirable institution by some philosophers and politicians. Such criticisms have intensified recently. The family institution has been discussed, especially due to its "patriarchal" and "heteronormative" characteristics, which gives rise to the search for an alternative family form instead of the traditional family. Developments in genetic engineering and biotechnology have accelerated the search for an alternative family model and enhanced the possibility of its reality. As a result of these developments, the family institution has undergone a change, and the meanings of the most fundamental concepts that constitute a family, such as "mother," "father," "birth," and "child," have become open to debate again. This article provided information about biotechnology and assisted reproduction techniques and discussed the possible impacts of such transformations on the family institution.

Keywords: Family, biotechnology, assisted reproduction techniques, IVF, surrogacy, artificial womb.

* Dr. Öğretim Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı / Afyon Kocatepe Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, mucahit.gultekin@aku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2697-0956.